[illegible]

సరూపాక్షేశ్వర శతకము

13654

శ్రీ రామచంద్రాయనమః.

శ్రీ

గురునాథేశ్వరశతకము

శ్రీయుత శతావధాని

దోమా వెంకటస్వామిగుప్తగారు.

గ్రంథకర్త.

శ్రీరామచంద్రాయ నమః.

శ్రీ గుంటూర్పురియందలి తిలకుపేటలో
వీరశైవ శ్రీ చెప్పూటూరి గురునాథముగారిచే
స్థాపితంబగు శ్రీ గురునాథేశ్వర స్వామినిగూర్చిన

శ్రీ

గురునాథేశ్వరశతకము

శ్రీమదాంధ్రవిద్యావాచస్పతి, సాహిత్యసరస్వతి,
శతావధాని,

దోమా వేంకటస్వామిగుప్త గారిచే

రచియింపఁబడి,

శ్రీ గుంటూర్పురవాస్తవ్యులగు
మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ చెప్పూటూరి వేంకటప్పయ్యగారి
ప్రోత్సాహముచే

గుంటూరు [illegible] ముద్రాక్షరశాలయందు ముద్రితమై
ప్రకటింపఁబడినది.

1925.

శ్రీరామచంద్రాయనమః

విజ్ఞాపనము.

గుంటూరుపురమునందుఁగల సత్కార్యయత్నపరాయణులలో కీ॥ శే॥ మ॥ రా॥ శ్రీ॥ ఉప్పుటూరి గురునాథముగారు విఖ్యాతులు. వీరు వైశ్యులు. వీరు గుంటూరుపురమునందు బ్రాహ్మణవైశ్యులకు నన్నసత్రములును, కన్యకాంబానిత్యనైవేద్యకైంకర్యమును నేర్పాటుచేయించియన్నిచోట్లనో చలిపందిళ్ల నియమించి, మంగళగిరి శ్రీనరసింహదేవాలయమునకు, నెల్లూరు శ్రీరంగనాథదేవాలయమునకు గోపురకలశారోపణసేవలఁగావించి యంతటఁ దనివిసనక సప్తసంతానంబులనుగొల్పఁ గుతూహలమొంది యందు తాడికొండసమీపమునఁగల రస్తాలకూడలియందు తటాకప్రతిష్ఠ జరిపి బ్రాహ్మణవైశ్యోపనయనపోషణాదులను గావించి, ధననిక్షేపము గావించి శివాలయప్రతిష్ఠాపనమునకై ప్రయత్నించుచుండిరి. అట్టితరుణమునందు దైవవిపాకమున వారు కాలధర్మమునొందిరి. అప్పుడు సయితము తాము పూనినసప్తసంతాననిర్మాణావశేషమును బూర్తిగావింపఁ దమయన్నకొమారులగు మ॥ రా॥ శ్రీ ఉప్పుటూరి వెంకటపున్నయ్యగారిని నియోగించిరి. శ్రీపున్నయ్యగారు పినతండ్రిగారియిష్టానుసారముగా దేవాలయనిర్మాణముపూర్తిగావింపఁ బ్రయత్నించి, యందుకుఁబినతండ్రిగారిడిన మొత్తము చాలకపోఁగా లోతక్కువ తామొసంగి గురునాథేశ్వరనామకశివాలయము పూర్తిగావించి కీర్తిపాత్రులైరి. తద్గురునాథేశ్వరస్వామినిగూర్చి యీశతకము వ్రాయుసందర్భము నాకు ఘటించుట శ్రీపున్నయ్యగారిప్రోద్బలమే. ఇందువలన వారిభాషాభిమానము తేఁటపడుచున్నది. శ్రీపున్నయ్యగారు తమపినతండ్రిగారుపూనినసప్తసంతానములను బూర్తిగావించి, స్వయముగాను వితరణప్రఖ్యాతులై జగదుపకారులై కీర్తిగాంత్రుగాత! అందఱికి భగవంతుఁడానందకరుండగుఁగాత!

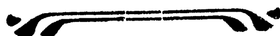
ప్రకృతము గుంటూరు,
11—6—25.

దోమా వెంకటస్వామిగుప్త,
కర్నూలు.

శ్రీరామచంద్రాయ నమః

శ్రీగురునాథేశ్వరాయ నమః.

శ్రీ గు రు నా థే శ్వ ర శ త క ము.

ప్రా ర్థ నా ది క ము.

శ్లో॥ శ్రీమద్దివ్యపురస్థపూర్ణజనతానందాతిసంప్రత్ప్రదం
జ్ఞానాంభోనిధిపాదసంగాశ్రితహృదబ్జాంతార్కబింబోదయం
సూర్యాగ్నీందువిలోచనం పశుపతిం కామ్యార్థసంసిద్ధయే
వందేహం శుభదం శివాచ గురునాథేశం జగద్వల్లభం ॥

శ్లో॥ ఉద్యన్మృత్యుకరాళపాశయుతదోరాకృష్యమాణాసుయు
క్మార్కండేయ ఉదగ్రఘోరవపుషే, సూర్యాత్మజే బాలకే
నాహంతాత్వచ సముత్థిత శ్మమనపక్షిపీఠసంపాటనో
య స్త్వం స్వామి శుభప్రదంచ గురునాథేశం జగద్వల్లభం॥

శ్లో॥ భక్తాకారయుతేనవాఽపి సముదారస్వస్తుతిః కల్ప్యతే
తన్మాత్రేణ కృపానుషంగితమతిర్భూత్వాచ తం చింతకం
చర్చా నాస్తి భవేత్స కోపి నితరాంసంప్రత్ప్రదో రక్షితా
య స్త్వం స్వామి శుభప్రదంచ గురునాథేశం జగద్వల్లభం॥

శ్లో॥ "నాహంజ్ఞానయుతో, ధనిన, సకలావా, న్నాతివిద్యాంచితో
నానాసేవకచేష్టితో నచ, పరందీనోఽతిదుఃఖాకుల
స్త్వన్నాంపాలయ! కింయశోమరపతిః తూపప్రియత్వాదికా"
చిత్త మ్మద్హృది భావయామి గురునాథేశం జగద్వల్లభం॥

శ్లో॥ వందామహే విబుధబృందావనం త్రిపురసందీప్తవైశసహరం
మందాకినీవరపదాందోళికాయితజటం దానవాతిభయదం
కందర్పదర్పహరణం దుఃఖభక్తజనసందేహశోషణకరం
నందీశగం ప్రమథసందోహసేవితమముందోష శైలకులిశం॥

శ్లో॥ మురాసురాంతకాది దేవపుంజవందితం పరం
పరాంబికామనోహరం సమన్మునీశ్వరాకరం
గురుపరిశాండశంకరం త్రికూటమధ్యసుస్థిరం
సదా ముదాహ మాశ్రయామి సత్కృపాపరం హరం !

శ్లో॥ సమస్తపాపావనిభృచ్ఛతారం
జలేజజాద్యాశ్రితమోదకారం
వికారదూరం విమలప్రకారం
సదాభజేహం గురునాథదేవం ॥

శ్లో॥ యశ్చ యశ్చ మమ కష్టకారక
స్తస్య తస్య శుభసద్గుణానిచ
స్థాప్య మానసతలే నిరంతరం
పాహి మా మభవ ! పార్వతీపతే !

శ్లో॥ శంభో ! తావకజూటకోటరగళద్గంగాఝురీసన్నిభాం
నానాభావసమన్వితాం సుకవితాం ప్రాప్యా జగజ్జీవనం
కర్తుం యుక్తధనానుకూల్యకలిత స్సత్పండితైః శ్రేష్ఠితో
య స్తస్మా ద్భవదీయనిర్మలకృపాపాత్రో౽భవేత్కో౽జనః ?

శ్లో॥ భవే త్వవిత్వాతివిలాసమానితో
భవే దమందేశ్వరతావికాసితో
భవ! త్వదంచద్గుణతా మపేత్య, శో
భవే ద్విముక్తో భయకారిసంసృతేః ?

శ్లో॥ దూషణకరదుర్గానవ
శోషణ! మునితోషణవృజినాకరసం
భీషణ! గంగానిలభూ
షణ! వందే భవచ్చరణయుగళం!

శ్లో॥ శ్రీమద్గర్తపురమహా
బ్రాహ్మీపేటాఖ్యవీథికాయాం యో
గురునాథేనేడ్య స్తం
గురునాథేశం భజామ్యహం భక్త్యా!

శ్లో॥ తన్నామనిత్యోప్యాసనారూఢ
గురునాథాగ్రజసుతస్య వేంకటపు
న్నార్య స్యార్యానాథో
దీయా దానంద మతికృపాయుక్తః!

సీ॥ శ్లో॥ వరగర్తనగరార్య వైశ్యవర్తకజన
ప్రకరరత్నాయితప్రాభవేణ
దానధర్మక్రియానూనేన సప్తసం
తానోరునిర్మాణతత్పరేణ

ఉప్పుటూరికులార్ణవోడునాథేన స
ద్గురునాథపదభక్తిత్రోన్నితేన
గురునాథవరనామసరసేన గుంటూర్పు
రే తిలకఖ్యాతిరీతిలలిత
గీ॥ బ్రాడిపేటాఖ్యభాగ ఆరంభితాచ
శివకరశివప్రతిష్ఠాపన విమలకృతి
రపి తదీయావశిష్ట క్రియాకృతా త
దగ్రజసుత వేంకటపున్నయాభిధేన॥

శ్లో॥ తద్భవ్యదేవాలయసుప్రవిష్ట
స్సాంబాగణేశోకువిభావిభాసీ
గురుప్రభావో గురునాథదేవో
ముదావ తూప్పూరి శుభాన్వవాయం ॥

శ్లో॥ మాం పాలయానుకంపా
కంపితహృదయేన దేవ ! నవమందార
స్యాదిమకిరందసుందర
కవితా ! రచనోత్క వేంకటాఖ్యాకం ॥

శ్లో॥ ఏతచ్ఛందకళాప
ద్యాంచనాలా భవే ద్విభూషా తే
వృజినవ్రజగిరిభంజన
కులిశాయ భవాయచ గురునాథ ! శివ !

శ్రీ రామచంద్రాయనమః

శ్రీగురునాథేశ్వరాయనమః

శ్రీ

గురునాథేశ్వర శతకము.

శా॥ శ్రీసర్వంబగునాంధ్రదేశమున వాసిన్వన్నెయుంగాంచియొం
తో పొల్పొందిన గిర్తిపట్టణమునందుర్ శ్రీమదుత్పూర్వినం
శాపాహోరుయశస్కరుండు గురునాథాఖ్యుండుపూజింపఁగా
నేఁపుంజూపెడు నిన్నుఁగొల్తు, గురునాథేశా! జగద్వల్లభా!

శా॥ యత్పాదాబ్జయుగానుషక్తమతిబ్రహ్మాదుల్స్వకీయక్రియాం
చత్పారమ్యముగాంచిమింతురో? యనన్యప్రాప్యతౌల్యంబు, త
త్త్వాత్పాదాబ్జయుగంబుఁగూర్చి రహిసేవంజేతు, వర్ణించెదన్
హృత్పద్మంబునఁగొల్తు, భక్తి, గురునాథేశా! జగద్వల్లభా! 2

శా॥ ఆయుర్నీతినిజెంతఁజేరియు, మనంబందుర్ భవద్ధ్యానముం
జేయంబూనుమృకండసూనునసువుల్ నీరేజమిత్రాత్మజుం
డాయట్లుకుక్కనసిద్ధ్వ, లింగమునఁబ్రత్యక్షుండవై, భీతునేం
తేయాయంతకుఁజేసినావు; గురునాథేశా! జగద్వల్లభా! 3

మ॥ అలభస్మాసురునంతదుష్టుఁడును వే ధ్యానింప, నవ్వానికీ
వెలమింగన్పడి, వానికోర్కియడిమెంతేవెక్కసంబయ్యు, నీ
య లలింబూనిననీదు భక్తపరతంత్రానూనభావంబు నీ
యిల నగ్గింప నెవండు చాలు? గురు ... 4

మ॥ దినముందాశతపంకజార్చనముభక్తిన్నీకుఁజేయంగఁబూ
నినకంజాక్షుఁబరీక్షసేయఁగ మదిఁ జింతించి, యా పంకజా
తనికాయంబుననొండుమాటి, యలపద్మాక్షుఁడు పద్మార్చనం
బెనయంగొంటివి; దేవ! నీవు; 5

శా॥ జ్యోతీరూపుఁడవై జగన్నికరమందొప్పారి, యాబైటను
బాతిల్లంగఁజెలంగి, యోగిచయహృత్పద్మాసనాసీనతా
భూతింగాంచి, వివిక్తగోచరగుణంబుం జెంది పెంపొందు నీ
వేతీరొప్పఁగ నన్నుఁబ్రోవు; 6

శా॥ నీకుఁ వందనముంబొనర్చెదను, వాణీశేంద్రవంద్యాంఘ్రిప
ద్మా! కుందేందుతుషారహారధవళాంగా! వాతభుగ్భూషణా!
ఆకాశోరుజటాకలాపశశిచూడాలంకృతా! శూలభా
రీ! కైలాసనివాస! దేవ! గురునాథేశా! జగద్వల్లభా!

మ॥ ధర తేరై, నిగమంబు లశ్వచయమై, తన్మేరువే చాపమై
సరసీజాక్షుఁడు బాణమై ఫణిపుఁడుం జ్యావల్లియై, శారదా
వరుఁడే సారధియై చెలంగఁ ద్రిపురాభంగోరుగర్వంబు భా
సురతం గాంచఁగఁజేసినట్టిభవదంఘ్రుల్ గొల్చి, యాంతర్య బా
హిరజాడ్యంబును బాపికొందు; 8

శా॥ "నిన్నున్నమ్మినవారికెన్నఁటను రానేరావుకష్టంబు" లం
చున్నిత్యంబును బెద్దవారలను నీశ్లోకంబునాలించి, నీ
యౌన్నత్యంబుదలంచితిన్ ద్వర మడిష్టావాప్తి సేకూర్పవే?
యెన్నన్ నీకు సముండులేఁడు; గురు ... 9

మ॥ అసిధారావ్రతచర్యఁబోలిన పరీక్షాదేశముంగొల్పి, త్వ
త్కృసదాచద్గతి వర్ణసంజలుప సందర్భంబుఁజేకూర్చి నా
వ్రు సరోజాసనవంద్య! యిట్టివిషమంపున్ శోధనన్నిల్చి, నే
నెసఁగించాలుదునా ? గిరీశ! 10

మ॥ జగతీబంధుఁడు హేళికన్నొకటియై, చంద్రుండు వేఱొకక
న్నుగఁబొల్పారఁటి, హుతాశనుండు నొకకన్నుంగాఁ జెలంగంగ లో
కగురుత్వంబునుగన్ననీవన, నరోగత్వోరుధీసత్ప్రభా
దిగుణంబుల్ దయసేయ లేవా ? 11

శా॥ తండ్రీ! "భక్తుల నెల్లఁజాలఁగరుణౌదార్యంబునన్ వారివా
వేడ్రింబౌనిడుముల్ హరించియును వేవేపోత్రు"వంచెల్లవా
రండ్రిర్యాల్ మఱి ఆనుడుల్ వినియున్నిన్నర్థించితిన్ ;నావియౌ
తీండ్రింబౌశ్రీమలన్ హరింపు ! 12

మ॥ కలయన్నింటను, నన్నిరూపుల నెసంగంజాలి, యవ్యానిక
వ్యాలనేకాకృతి నం తెఱుంగఁబడ కొప్పాఱంగనై, సర్వవ
స్తులలత్కారణమూర్తినీవు, నసఁదృప్తుం జేయవే! శూలధా
రి ! ఉలాయాసురహారిణీప ! 13

శా॥ అంతాపేతతనున్న నీ తెఱఁగుఁ దా నాలోచనం జేసి, సు
స్వాంతంబొప్పనుతించు శౌరి ఘనుఁడై సర్వేశ ; మఱిఁ దావకీ
నాంతోపేతత గన్నటున్న టః సే ఘు, బ్రహ్మ చేటొందె ; నీ
వెంతంచున్నుతియింతు ? దేవ గురు ... 14

శా॥ "తల్లిందండ్రియు దైవముం గురువుఁ దథ్యంబీవె" యం చెన్ని తా
ముల్లాసంబునఁ బల్కు పెద్దనుడులే నొక్కింతయూలించి, నా
యుల్లంబింత స్థిరంబుగాదు, మది నెంతో తెల్విసే గాంచ న
న్నెల్లన్ రీతులఁ బ్రోవుమయ్య 15

మ॥ ఒకవంకం ధన, మొక్కటన్ యశము, నింకొక్కంట
సౌఖ్యంబు, ని
ట్లకలంకప్రమదప్రదస్థితుల నేఁ పాటింగనుం జేసి, చి
క్కుక ఘుంగొల్పఁగ, దాననన్ని సుకముల్ గూడన్ముదంబిచ్చునే
మి ? కదున్ బాల విసంబు వోలె 16

శా॥ ఓకైలాసనివాస! యోపశుపతీ! యోవిశ్వగమ్యాకృతీ!
శ్రీకంఠా! యభవా! భవాబ్ధితరణీ! చిన్మోదసద్రూపకా!
నాకేశాదిసమస్త భక్తనత! కంజాక్షాంబకాబ్జార్జితా!
ఏకశ్రీకర! తే నమోస్తు? 17

మ॥ కనదుత్తుంగజటాభరంబునను వీఁకంగంగ జాల్వాఱ, మే
ననువాతాశనభూషణంబులెసఁగన్ భస్మానులేపంబు తె
ల్విని గొల్పన్, డమరుత్రిశూలకరతన్ లీలన్ శివన్ గాంచి, హా
యినిడన్ బొల్చెడి నిన్నుఁ గొల్తు గురునాథేశా! జగద్వల్లభా॥ 18

శా॥ జ్ఞానశ్రీవిషమాంబకంబునను సంసారాతి రేకప్రద
శ్రీనేత్ర విషమాంబకుండునిమి, కీర్తిం జెంది, "కామారి" నా
నైన న్మేనసగంబు భార్యకును నీనైనావు; నీలీల లే
రేనం డ్రే " యిదమిత్థ " మంచు? గురునాథేశా! జగద్వల్లభా॥

మ॥ పునుకల్ పాములు భూష; లేన్గుచగుమంబుండాల్తు,
[వన్నంబుఁబు
త్తనుబిచ్చంబును గొందు; వింకమెయినర్థింబూఁదినింబూసికోఁ
గనెర్రఁ మింం చెవ; విట్టినీవఖిల భాగ్యంబుల్ దయంగొల్పు టే
యెనయున్నీదువిచిత్రలీల; 20

మ॥ తెలికొండ, న్దెలి మేన నందుఁ దెలిబూడింబూసియుఁ దెల్ల చం
ద్రునిబూఁ జేసియుఁ, దెల్ల మేరుజడలందున్నిల్పి, తెల్లెద్దునె
క్కినని కుంగొలుచూనె, తెల్లనగు సత్కీర్తి? నిన్నినుం గొల్వ, హా
యిని దెల్వింగనసందియుంబె? 21

మ॥ కడురూక్షేక్షణుఁడై యముండపుడులాఁగన్ బాశముం
బూనియున్
విడువంజోక త్వదీయవిగ్రహము రావే కావవే? యాశ యుం
చును నార్తిన్ ధరణీసురార్భకుని నొయ్యన్ బ్రోవ, లింగాననీ
వెనయం గన్పడినావు; దేవ ! 22

మ॥ యమవక్షంబగలంగఁదన్ని యును భూమ్యాక్రాంతునిం జేసి ప్రే
మమునుపెంపాఱమృకండసూనుతలపైమవ్వంబు గాహాస్తముం
చి, మరందోక్తులనాయురున్నతివరశ్రీలిచ్చునో దేవ ! నీ
కె మతి న్నే నతులం బొనర్తు; 23

మ॥ తలపై గంగయుఁ జంద్రుఁడుఁ దుక్ వెలయ, నందంబైన లేనవ్వు మొ
ల్కలు చంద్రుఁడుక్ హాసియింప, హ స్తమును మార్కండేయు
శీర్షంబునం
దొలయం జేసి, భయంబువాఁపిన కృపా ప్రోద్యద్భవన్మూర్తి మా
కెలమింగూర్చును గాత ! దేవ ! గురు ... 24

మ॥ శివముంగూర్పఁగ నీవు దక్షతను వేఁ జెన్నాటినావంచు నీ
యవనింగొందఱు పల్కు; రయ్యు, శివమే యాదిపు; నీవింక వే
శివముం గొల్పఁగ సందియంబె? నినునేఁ జిత్తంబునం బెంతు; శూ
లి ! విశేషంపు శుభమ్ములిమ్ము ! 25

మ॥ అమృతావాప్తికి దేవదానవులు క్షీరాంభోధిఁ ద్రచ్చంగ, లో
కములన్నింటి హరింపగల్గు విలయోగ్రజ్వాలికా భీలరూ
పముతో హాలహాలంబువుట్టఁగ భయభ్రాంతాత్ములౌ వారినీ
వె మహాప్రేమను బ్రోఁచినావు ; 26

శా॥ జ్వాలాజాలజటాలమై యటు జగజ్జాలంబు గాల్పంగ, నా
త్యోళం బెంతో విజృంభిలక్, సురముఖుల్ భీతిన్నినుం జేర, నా
భీలాకారముఁ దద్విషంబు గడు వేవే నుంచినావయ్య స
ల్లీలం గొంతున; నీలకంఠ !! 27

మ॥ "వెలిబ్రహ్మాండని కాయ ముండు, మఱిలోఁ బెంపాఱు
బ్రహ్మాండపం
క్తులు, కానక్, విసమద్దిలో బయట నెందుం గాని లేకుండఁగా
గళమందుంచియు, నీలకంఠత జగత్కల్యాణసంధాతవై
యొలమింగూర్చితి విద్దెజోత; 28

మ॥ పరఁగన్ లోకనికాయమెల్లను భయభ్రాంతంబుగా, నల్లదు
ర్భరబాధల్ త్రిటిలోనఁ బాపఁగలదేవా ! నీవుమాకొంట్లబా
ధరయం బేమరియింపనెంతయొ? కృపాతాత్పర్యముం గొల్పి,
మా । కిరవుంగొల్పుమ ! మేలెసంగ; గురు ... 29

మ॥ పరమంబై తగుభక్తితోడ నినుగొల్వన్, జెందరానట్టి మే
ళ్లురహింగన్నపుడ; వట్టినీకరుణయే లోకాకశానందద
స్ఫురణన్ మించెదీ; నిన్ను వేఁడెదను, మాచొప్పుల్ విచారించి హా
యిరయంబిమ్ము ! వెతల్ మరల్చి; 30

శా॥ శ్రీనత్క్రరఘణీభకన్నయముఖాకీర్ణాశ్రితవ్రాతమ
ల్లైనిన్నుంభజియింపనేర; ననునీచెంతేఁ గృపంబ్రోవనా
జానైమించెడివారిఁబ్రోఁచుటొక హెచ్చా ? దీనతన్ గన్నధీ
హీనుస్సన్ దయఁజూచుటొప్పు; 31

మ॥ జగతీమండలజాలమందలి రజస్సంఘంబు, నింకన్ వియ
ద్భగణంబున్, సకలాబ్ధివారికణముల్, తద్ధరశీర్జచ్చియెం
చఁగ, నామొత్తముకన్నమించును భవత్సన్మృత్యలీలాగణం
బిఁగ నిన్నెరునుతింపనౌను ? 32

శా॥ ఏమీనేరనివాఁడనై యెదియుయత్నింపన్ బ్రమాదాధ్వగ
శ్రీమత్తంగని, మంచివారలని పేర్మిన్నిచుఁ గొల్చి, యో
స్వామీ! యేదరిదాఁపుఁగానక, తుదిన్ స్వాంతమ్మునందెంచి. ని
న్నే "మే"లంచును జేరినాను; 33

మ॥ వరుసన్, "బ్రహ్మరమేశశంకరు"లనన్ బ్రత్యేకనామంబులన్
బోరిస్సృష్టిస్థితిలీనకృద్గతులకై పూనంగనైనట్టి నీ
తెలుఁగుల్ గావె? యిదెంచ, కజ్ఞు"లవియొం తేభిన్న"మంచెంతుర్గా
దె? గుణాఢ్యా! యటలాభమేమి? గురు ... 34

శా॥ వేమాటల్ పనియేమి? "నీవెహరి, నీవేబ్రహ్మ, నీవాదునీ
వే, మాద్యత్సకలాబ్జ జాండములు నీవే, సర్వగా సర్వభూ
తామందాకృతిపీ"వఁటంచును, ద్వదీయాభ్యర్చనం జేయువాఁ
డే మాన్యుండగు; దేవదేవ! 35

మ॥ పారిజీవాకరముల్ త్వదాకృతిగణంబుల్, సత్య, మిద్దానిఁదా
నెఱుఁగంజాలినవాఁడు జీవవితతిన్ హింసించునే? "హింసక
స్ఫురణంబెల్ల భవద్విదూరగుణ "మన్ పొత్పవివేకంబగున్;
తెలిఁగిద్దాని ఘనుండెఱుంగు; 36

మ॥ "జగమెల్లన్ భవదీయసంతతి" యటన్ సత్యంబు గ్రంథంబులం
దుఁగరంబుంబఠియించి, హింసకయి యెన్నోయత్నముల్ సేయువా
రిగుణం బేమనవచ్చు? సత్కరుణఁ బేర్మింబోలు యోగ్యత్వమే
దిగనన్ వచ్చు? బురాసురారి? 37

శా॥ చంపంబూన, నయోసిచేవెగటునా? స్వర్ణాసిచే సౌఖ్యమా?
దుంపం ద్రెంపఁగ నేదియేనొకఁడె, జంతువ్రాతసంహారక
త్వంపున్ రీతి కిరాతయజ్ఞకృతులన్ బర్వ్యంగదాచావు; లే
యుంపుంగూర్చునో నేనెఱుంగ 38

మ॥ తన, నెందో యొకరంభ, యెద్దా? కడుతాత్పర్యంబునఁ జేరునం
చును, సప్రాణి నొకండు సంపుటదియే చూపోక దా? దాన నె
మ్మనమందుం సుకముండునా? సకలసామాన్యాశయంబున్న రీ
తినిసౌఖ్యంబు చెలంగఁజాల; గురు ... 39

శా॥ నిన్నెంచన్ వలె, నీదుభక్తులను మన్నింపన్ వలెన్, లోకమె
ల్లన్నీ రూపమఁటంచు జీవినికరోల్లాసంబు సంధింప య
త్నైకన్నత్యంబున నుండఁగావలయుఁ; గర్తవ్యంబులందివ్విఁకా
మెన్నంగాఁబడ నొనుజాల; 40

మ॥ తనయుద్దేశము బాగుగా నెసఁగి, యత్నం బెద్దియేఁ జేయు, దా
ననులాభంబదిరాని! లేకెసఁగనీ! నల్వాటఁగా, దాని న
ల్లను నీకర్పణచేసి, యెప్పటికి హేలన్ సత్కృతుల్ సేయఁగా
నెనయున్ జ్ఞాని; మృగాంకమౌళి! 41

మ॥ ఇతరుల్ నిందయొనర్పనీ! కనలనీ! యెంతేని స్తోత్రంబు చే
సితగన్ మెచ్చఁగనీ! యవెల్ల మదిలోఁ జింతింపకే స్వీయరీ
తితనన్నచ్చినయట్లు సేయునుగదా? ధీరుండు? దివ్యజ్జగ
త్త్రితయాధీశనతాంఘ్రిపద్మ! 42

మ॥ శివ! భక్తార్తిని బాఁప, కెంతయునుతిం శిక్షించు, మేలీక, యూ
క వెసంగ్రాలెడిలీలయేమిటికొ? భర్గా! భక్తునిం బ్రోవకు
న్నవిధిన్, నిన్నుయజించులాభమది యున్నా? నన్న తాసత్కృపా
తివిశాసంబున నన్నుఁ బ్రోవు! 43

మ॥ తెలుఁగుల్ నీవిచిత్రముల్ గద? హా రా! తీర్చి సేవించి, యె
క్కరణిన్నిన్ను నుతించుమాకు శుభముంగావింపుమా! వేగ నీ
వ్వారు సందా మనమేల? నామదిగఁడున్ బాధాగతింజెందె; హా
యిరహింపం బొనరింపు! దేవ! గురు ... 44

శా॥ తల్లిందండ్రివి నీవు; నీ తెలుఁగులై దైవాఱుకు రల్లిదం
డ్రుఁ; లోకేశ్వర! కాన, వారలనొగింగొల్వ్వ బయల్తించు నీ
యెల్లంగార్యములందుమిన్న; యటు కాఁ యీభూమిఁ దద్భక్తులన్
దెల్లం బొనటుఁ బ్రోవు! దేవ! 45

మ॥ ఒకయిం తేనియు లేదు, భూతపతి! మా యోగ్యత్వ మెందేని; నీ
యకలం కాదరణ ప్రకారమున నేయందందు మాన్యుల్ నితాం
తకృపం గాంచిరి; కాన, నీవయిపుడున్ సంతోషముం గొల్పుమా!
యిక నాలస్యమదేల నేల? 46

మ॥ "కటికల్ మే" లననొకటు ప్రకృతి, దుష్కార్యస్థితిన్, దోషలం
పటతత్వంబుఁ, బ్రతారణక్రియయు నేఁపాటింగనై, తాము నే
పటుయుక్తుల్గరు ఘోషణం జలుపు నవ్వా రే ధరాదేవులా?
యెటులౌదు ర్నినుగాంచకుండ? 47

శా॥ "వందే శ్రేందుకళాపరిష్కృతజటాభారాయ భావాయ, వా
తాంధః పాలకకంకణాయ, భవతే ధర్మాస్థిరా" యేతివా
క్సందోహంబుఁ గొల్చువారలకు మేల్ చయ్యాగనం జేతువ
ట్లిందున్ వేఁడితి నిన్ను దేవ! 48

మ॥ ఇఁకనే నేమొనరింతు? "సర్వముఁద్వదీయేష్టంబు, నా
భాగ్య" మం
చకళంకుల్ మహనీయులాడినటులన్ స్వాంతంబునం దెంచ నా
నొకరీతిం దగ; నట్లుచేయుట యెుంతో నాకునిప్పించు వా
యిక దా? లోకశరణ్యా గణ్యా! 89

శా॥ న్యాయాన్యాయవివేకమిమ్ము సుకముల్ల్వాతిన నష్టము
ల్వైయెవచ్చిన, మోదదుఃఖములు హృద్వీథిన్ ప్రవేశింప, క
త్యాయత్తోరు ప్రశాంతిభావముఁ గృపావ్యాపార! యే
పాఱ! నీవే యీవే? వృషరాట్తురంగ! 90

శా॥ "ఉన్నా"వంచును, "భక్తబృందమునునీవుల్లంబునిండా ఆసా
ఖ్యోన్నత్యంబునుగాంచఁజేయు"దని నేనాలిం దియుర్ వేసినా
నున్నట్లోకనిదర్శనంబుగను నాయుల్లంపుఁగోర్కెందగన్
దెన్నేర్పాటుగఁ జేయవేర? 91

మ॥ చిరసంపద్యుతుఁ డుప్పుటూరిసుకులక్షీరాంబురాశీందుఁడా
గురునాథార్యుఁడు, గర్తపూర్ణిలయుఁ డీక్షోణిస్థలిన్ బల్ నిరం
తరకీర్తిన్నిలుపంగ, సప్తవరసంతానంబులం గొల్పమేల్
తెలుఁగుంబూనెఁ ద్వదాశ్రితుండు; 92

మ॥ లలిశ్రీసానకగోత్రుఁ డుప్పుటురి గుర్నాథుండు, శ్రీకోశమా
లలనాథేశుఁడు, గర్తపూర్ణిలయుఁ, దుర్గాసార్చితార్యుండు
భాసురమారీతిని నీకు సేవఁ జలిపెన్ సొంపాఱ; నాథేశు సు
స్థిరకీర్తిన్ వివరింతునీకు; 93

మ॥ ధరణింగత్రపురీవతంసమెసఁగున్ దానన్ ఘనుల్ వైశ్యులు
ప్టురివంశ్యుల్ కలఁరందు సోదరులు భవ్యుల్నారసింహార్యుఁడు
న్గురునాథాఖ్యుఁడు నొప్పిః రెంతయువదాన్యుల్; వారు
చిన్నప్డు బల్ । తిరపుందీసతఁగుంది రెంతొ 94

మ॥ సోదింజిన్నతనంబునుండియును, వారుస్సజ్ఞానులై, నత్రక
స్ఫురణన్ దేశవిదేశకాల్యవివరంబుల్ గాంచియున్, బేరముల్
జరుప, న్నీకృశచేత ద్రవ్యమధిలక్షల్ చేర, నెంతేని సు
స్థిరసంశద్గతినొప్పుటయ్యె; 95

మ॥ అరయం బేరములందు ధైర్యమున దీవ్యత్కాల్యముల్ గాం
చి, ముం
దతికంజెన్ రహినుంచ, గత్రపురిలో ధన్యోప్పుటార్యంశ్యసో
దరయుగ్మంబునుబోలు వారలరుదన్ తాత్పర్యమెంతేనినం
దెరయంబున్ భువియందు; దేవ! 96

మ॥ ఇరువుర్ధీరు, లెసంగునిర్వారిగుణం, బిర్వుర్సదాదానత
త్పరు, లిర్వుర్యశమిచ్చుధర్మమునుదాత్త్రప్రక్రియంజేసినా, :
రొప్పారినందుంగురునాథుఁడుండినపుడున్ బ్రాల్పొందెధర్మంబుతో
దిరమారీతి శ్రితుల్ నుతింప, 97

మ॥ ఇరువుర్చేసిరిదానధర్మముల, నందిశ్రీకగుర్నాథుఁ, డ
బ్బురమానట్టులవేనవేలుగవ్యయంబుంజేసెఁ, దానుండిన
ప్డై రహిన్నిల్పక జీవితంబుపిదపన్ హృద్యంబుగాఁజేసెను
స్థిరధర్మంబులకేరుపాట్లు, 98

మ॥ అరయన్ శ్రీనరసింహుభార్య యలమేలంబావతంసాబ్జుశ్రీ
గురునాథాంగన రోశమాంబికయు నిర్గర్భ స్థలంబోలి భా
సురధర్మాచరణాభిలాషి యలుగాసొంపొంది, బల్ కీర్తిన్
దిరమౌరీతిని గాంచిరుర్వి 99

మ॥ అనఘుండాగురునాథధీమణి, యుదారాగ్రేసరుం డుర్విదే
వనికాయం బుపనీతముంజలిపె, విద్వత్సంఘముం బ్రోచె, వే
ధనవిక్షేపమునుం, బ్రపావసతులన్, ధర్మాన్నసత్రాళి, తా
నెనయం జేసె నతండుపేర్మి 100

సీ॥ నాల్గురస్తాలశృంగాటక స్థలియందు
నింపుగాఁగానార మేర్పరించె
సుప్రకారంబుగా విప్రపోషణకయి
తగిన యేర్పాటుల నగడఁజేసె
తగసాధుతతికి సదావృత్తినియమముల్
స్థిరమైనరీతిగాఁ జెలఁగఁజేసె
బ్రాహ్మణావళి కార్యవైశ్యావళికినన్న
సత్రంబునిలుపంగ సరవిగొల్పె
గీ॥ వెసను వాసవీనిత్య నైవేద్యపూజ
నంబులేర్పాటు గావించె డంబుమీఱ
నిలను జనులెల్లఁ బొగడంగ నింకనెన్నొ
సత్కృతులఁగొల్పె గురునాథసరసుఁ; డళవ॥ 101

వ॥ మఱియు 102

సీ॥ లలితమంగళశైలలక్ష్మీనృసింహదే
వాలయగోపురోద్యోతకలశ
నిర్మాణమును, మఱి విక్రమసింహపు
త్పురరంగరాడ్గేహమునకు గోపు
రకలశస్థాపనరమణీయకృతిఁజల్పి,
"హరికృపాసత్పాత్రుఁడయ్యె, నింక,
సత్త్రసంతాననిచయమందుఁగాసార
ము, ధననిక్షేపంబు, భూసురప్ర
గీ॥ పోషణము, నన్నసత్రముల్ పొనరఁజేసి
విత్తమెంతో కోకొల్లగా వెచ్చపెట్టి
బీదలకు వేల్పుఁజెట్టుగాఁ బెరిమగాంచి
నట్టిజగజెట్టి శ్రీగురునాథసెట్టి॥ 103

మ॥ తగనింతఁ నియమించునంత గురునాథార్యుండుత్వద్దివ్యప
ద్మగసాన్నిధ్యముచేరఁ జేరునపుడుద్యోగించి చస్వీయస్వమున్
జగతిన్ సంతతిసత్త్రకంబు మఱి నంచద్ధర్మముల్ చాలహా
యిగఁజేయన్ సహజాత్మజాతు, 104

సీ॥ నరగవసప్రతిష్ఠాపనకార్యంబుఁ
గూహప్రతిష్ఠను గుధరదాశ
దేవాలయంబుఁ బ్రతిష్ఠించుటఁగృతిప
రిగ్రహణాంబును, నగ్రజాత

పుత్రుండు వేంకటపున్నార్యునియమింప
నాతండు చాలనుదారమాన
సమునఁబితృవ్య ధనమునకుఁదోడు త
నధనంబు వెచ్చించి, నవ్యరీతి
గీ॥ నల్లధర్మకార్యవితతిఁ బ్రోల్లసనముఁ
గొల్పెఁ, గొల్పుచున్నాఁడు, గొల్పఁగలఁడు
పున్నయార్యుండు పితృభక్తిపూరితుండు
నవ్యభవ్యాంగ ! శ్రీగురునాథలింగ! 105

మ॥ పదివేలాగురునాథధీమణి భవద్భవ్యాలయ స్థాపనో
రుదశార్థంబిడిపోయె, నల్లపని కారోక్కంబు తక్వాటచేఁ
బదివేల్వేంకటపున్నయార్యుఁడిఁక ద్రవ్యంబిచ్చి నీయాలయం
బెద కానందముగాఁగఁగూర్చె 106

శా॥ దేవా! యిక్కలికాలమందుఁ బితరుల్ దీపింపనిడ్డట్టి ధ
ర్మాపిష్టక్రియలుజ్జగింపక పౌనర్పంజూచు పుత్రాళియే
యేపీటంగనవచ్చుటుండ; దయినన్ హృద్యంబుగానిట్లు ధ
ర్మావిర్భూతికిఁ బిన్నతండ్రి యిడఁగానైనట్టి ద్రవ్యానక
ల్పోవిత్తమ్మును వారలుండ, రటులే యేపాటినన్, దత్కృతి
శ్రీవిన్యాసులయందు నీమహితుఁడౌ శ్రీపున్నయార్యుండుభూ
మీవేద్యుండగుఁ ద్వత్కృపాకలనచే మేల్పొంపదల్ గొల్పి స్వా
మీ ! వేనోళ్లనిఁ బ్రోవు మెప్డు 107

మ॥ పౌరశృంగాటకసన్నిధిన్ సరసినింబాల్వాలుఁగాఁ జేసె శ్రీ
గురునాథుం డటనద్ది లేనపుడుబల్ కుందంచి రయ్యర్థ్యగుల్
మఱి శ్రీవేళ టపున్న యార్యుఁడది పెంపందింపగా, మూఁడు వే
లిరవాపేర్మి నిడంగఁ బూనె 108

మ॥ తగసత్కార్యములిట్టిమాన్యులుగుణోదారుల్ పౌనర్పున్ ధనం
బుగడించిన్ వ్యయముంబొనర్ప, ఖలులేమోసాయమొంతేని జే
యఁగయత్నించినటున్ స్వలాభమునకై యాయాయభిప్రా
యముల్। తెగఁగొల్పంబ్రియతించుఱి చాల 109

మ॥ "ఖలులారా ! భువియందు మీ రుపకృతింగావింపఁ"
డంచేనుగో
ర, లలిన్ జర్గఁగనున్న కార్యములకున్ రంగంబుభంగంబుసం
ధిలఁగాఁ జేయకుఁడయ్య; యద్రౌపది వేల్ ధీరావళీ"యంచునే
వెలమిందుష్టుల కెల్లఁ దెల్పు 110

మ॥ వెస'మాయింటికిమీరు వచ్చునెడ నేవిత్తంబు మాకిత్తురో?
వెసమీయింటికి మేమువచ్చునెడ నేవిత్తంబుమాకిత్తురో?
పసమీ'రంచువచించు స్వార్థపరులేపల్మాలన్నిటింబ్రెంత యో
నసఁగందోడుగ ధర్మనీతి 111

శా॥ ఏమాటైననుసాయమీయరుగదా ! యేమాటయోపల్కిన
న్దామందుం గదులాభమంద నిది వాగ్ధాటింబ్రసారింతురే?
స్వామీ!"లాభములేక సెట్టివఱదన్ బాలిం"డఁటన్ మాట యిం
చేమేకొల్పి యుదాహరింతు॥! 112

మ॥ ఇతరుల్ కోరినదేదిగాని అదియొంతే వారికింగష్టమా
స్థితిగా నుండఁగనీ యొకింత యున మేల్సేయర్స్వలాభంబును
ఖ్యాతగాఁ జూచెద రట్టిపెద్దలను సాయంబీయఁగోరంగనే
నె తగన్నీకృపయున్నఁజాలు! 113

మ॥ ఒకమాటన్ వచియింతు దేవ! భువియందార్యాఆసంతానస
త్తకముం జేసినపుణ్యశాలి, విలసద్వైశ్యావళిన్ లేఁడఁట
న్నకళంకుండుగురునాథుఁడాగెఁగనుకన్ "బ్రాహ్మణకుండీత"డం
చిఁకమించుం గురునాథమౌళి 114

మ॥ ఇలయందాకొన్ని కగీము ముంగలను నెంతే బాగుచేయంగన
ట్టుల గ్రామంబునకున్ శుభ మెసఁగు; నట్టుల్ దేశమంకున్ జనం
బులసంఘంబు లోకం వోకండు, బెంబిమింబూనంగనైనన్, గరం
బెలమిం దేశముగాంచుఁగాదె 115

మ॥ పెరసంఘంబులుమించి, స్వీయవికతిన్ బె ప్పుం జెపం జేయువన్
విరసత్వం బెదనూని, యన్యసమితుల్ వేసాడు సేయు భువిన్
బరఁగంగావలెనైక్య, మిన్నిభిద లేపాటింగరా"దంచు, న
త్తెఱఁగే "నేరికివారె మైత్రి యనునాతి రే"యఁటన్నట్లు సం
ఘరుచుల్ప్రోచ్చనఁటం చుఁబల్కెనను గోల్యాణము గోరితా
మిరవౌయుక్తిని గొందఱండ్రు; 116

సీ॥ శ్రీమంగళగిరి లక్ష్మీనృసింహాలయ
గోపురకలశంబు గొల్పెనవఁడు,

పారినవిక్రమసింహపుర రంగరాడ్గేహ
గోపురశిఖరంబు గూర్చెనెవఁడు,
విజయవాటీపురీ విమలాంతికేంద్రకీ
లాద్రిమఠము నిల్పె నమరనెవఁడు.
కాటికొండాభ్యర్ణధరణి శృంగాటక
కోణిందటాకంబుగూర్చె నెవఁడు,

గీ॥ ఇఁకను గన్యకా నైవేద్యహృద్యకృతిము
ఖోరుకార్యముల్ పొనరించి, యుర్విఁగీర్తి
గన్న యుప్పూరి గురునాథగణ్యకృతుల
వతనియగ్రజసుతుఁడు పున్నాభిధుండు
పూర్తిగావించి, సుయశంబుఁబొందెనెలమి॥ 117

శా॥ శ్రీపున్నార్యుఁడు చేసినట్టిదగు నీశ్రీకంఠగేహప్రతి
ష్ఠాపుణ్యాప్తుగృతీఁదదన్వయముఁదత్సఖ్యాథ్యులున్దానుస
ద్వ్యాప్తాగాంచితలోకమాఃతసుకీర్త్యైశ్వర్యముంగాంచి పే
ర్చేఁపుంగాత్రు భవత్కృపాప్తిః 118

శా॥ శ్రీద్రై వాఱఁగఁబున్నయార్యుఁడును, దచ్ఛిష్టాన్వవాయం
బునా
మోదంబొప్పజగత్సుఖోదయకృతిస్ఫూర్తిక్లసత్కీర్తిచే
మాద్భృక్సత్కవిమండలంబుతమసామంజస్యమెంచంగ, నెం
తేఁదామొక్పుదు రింపుమీఱ 119

మ॥ వడిగర్భాతురరీతి శబ్దముల స్వల్పంబొనటుల్నేర్చి, యా
నుములందాఁగడుగౌరవంబుగన సంతోకోర, వేడ్కోఁడా
నుముల న్నేర్వఁగ, నోర్చునేజనుఁడు? మాన్యుఁడట్టులం జేయునే?
యొకసర్వత్రిను మేలుగోరు; 49

మ॥ కడునష్టంబగుపాటులన్ని పడియుంగానీ! దురన్యాయపుం
జెడుగుల్పాల్పియుఁగాని, తుట్టతుదిఁదాఁ జేటొందియుంగాని, మూ
ర్ఖుఁడుసత్పాళికిఁ జెందనాశుభపుఁ డీకుం బాఁపయత్నింపఁడు; ని
ర్యోడఁగత్సజ్జనుఁ బ్రోవవాక్కా? 50

మ॥ ఒరులేసత్కృతినేనిఁ జేయ, నదితా మొక్కంత చేయంగలే
నిరసాభాసపురీతినుండియును, దానింగూర్చి, వ్యాఖ్యానముల్
జరుపంజూచుట చీడచెట్టుఁ బెనుకర్ణలావేఁదియుర్ణ జెట్టువే
నెఱయం జేసెసిభాతిదోఁచు; 51

మ॥ బ్రదుకన్ వైద్యునికట్న మొప్పఁజనిన్ లాభించుగోదాన మం
టదగన్, సత్ప్రతిపాదుసేయు నెవిరోనాడెంబులంబల్కియున్;
దుది నక్కార్యమెసంగఁ గీర్తితనకున్ గోరున్, జెడన్ గర్తపై
నెద వెక్కించును దుష్టుఁడెందు; 52

మ॥ సమతంబూని, సమస్తసత్కృతులనుం జల్పం, బొనర్పింప, డెం
దమునం దెంతయునుత్సహించి, పరవిశ్వాసంబునుం గాంచి, యు
న్యమహాలాభముగాంచి, తుష్టిపనుచున్, దైవాజ్ఞ, బ్రహ్మంబుని
న్నెమదిన్ గాంచును, బ్రాహ్మణుండు, 53

శా॥ వేఁగిన్ లేఁచిసదాదిఁగల్లలను వేవేఁబల్కి, యుద్ధావళిన్
కేఁగంజేసియుఁ, గూటసాక్ష్యముల నర్థిన్ గూయనై పాపవి
ద్యాగణ్యాత్ముఁ డెయయ్యు, దానములకై యచ్చోటఁ బ్రాహ్మణ్యమెం
తేఁగాన్పించిన, న్యాయమొక్కో? 54

మ॥ పెఱజాతుల్ జగమందుఁ గీర్తిగనఁగాఁ బెంపాఱ, నేనీతులో
పరఁగంజేసిరొ, దొంగమైత్రిగనిరో, పల్మాఱుమన్నించిరో
విరసత్వంబులఁగొల్పిరో, భయము వేవేఁజూపిరో, వారిమే
లెఱయంజేయునె? బ్రాహ్మణుండు? 55

శా॥ నీతత్వంబును జక్కఁగానెఱుఁగ యత్నింపంగనై యెంతయున్
నీతత్వంబుగనుండి, కోపమది యెంతేలేక, యన్యోపకా
రాతిపాత్రివమొప్పి, లోకమునఁ గల్యాణంబుసంధింపనెం
తేతీఱొప్పును బ్రాహ్మణుండు; 56

మ॥ జగతింబర్వెడి జాతిమండలికి నెంచన్ సద్గురుత్వంబుఁ జెం
దఁగఁదామర్హులమంచుఁ బల్కుఘను లేనాఁడెంబునుం బాసియున్
"జగతిన్ మంచితనంబులే" దనెడిభావల్ న్యాయమా? తాముసీ
తిగ మించం జగ మొప్పుగాంచు; 57

శా॥ వేమాటల్వచియింపనేల? వినుమా! విశ్వేశ్వరా! బ్రాహ్మణు
ల్వాఁ మాణ్యంబుగ సత్ప్రవర్తనశుభప్రారంభసంరంభులై
వ్యామోహంబులవీడిరన్, బిదపనేపైవారికిన్ సౌఖ్యమెం
తేమించంగ నెసంగు, దేవ! 58

మ॥ మదిలోనమ్మిక కొద్దియన్యమతపుఁ మర్యాదఁబూనంగనొ
ప్పిదమే; పొట్టకు నాల్గుగింజలను వేవేఁజెంద వేఱొమతం
బుదగం జేరుటకన్నఁ దప్పిదియుఁ దాఁబొల్పాఱునే శూలధా
రి! దయామానితమానసాధ్య! 59

మ॥ స్వమతం బెంతయుఁ జెడ్డటు, న్దమదు భాషావేషముల్బాగులే
నిమతిన్, వేఱుమతంపు భాషలను, దన్నీతిన్ బటిన్ వేసముల్
ప్రమదంబొప్పఁగబూనినంతట నె మర్యాదాప్రకారం బెయా
నె? మహిన్ మింతురె వారు? దేవ! 60

మ॥ "తనదైనట్టి మతంబు దుష్ట"మనియున్, "దకొండుమే"
లంచుఁదోఁ
చినచోఁగా, కిలఁబొట్టకన్యమతముం జేరన్, నిజంపున్ మతం
బునయందింక నవస్థ తాప్తి, మఱినన్యాబంధుహాస్యత్వ. మి
క్లైనయుంగావలదే, జనుండు? 61

మ॥ ప్రతితంత్రాంగనియుక్త సౌఖ్యవిషయప్రాగల్భ్యయుక్తంబు
భా। రత హిందూమత; మిద్దిగాంచ, కెవరో "ప్రామాణ్య
మైయొప్పదీ
మత"మంచున్వచియించినంత, బుధసన్మాన్యుండు తద్భావమె
త్తి, తగంజూడక పిడునొకొండ? 62

శా॥ ఏదేశంబున, నేమతం, బెటులఁ దానేఁపాటిన్, సౌఖ్య
మొ। తే దైవాజ్ఞ, విముక్తికి న్పథము తాదీం బొందునో। యట్లుజ్ఞా
నోదారుల్ నియమించి, రార్యు;లలఘీప్రోచ్చండతన్ మించి నే
నీధీరుల్ గతిమార్పవచ్చు; 63

శా॥ కల్లలేక, దయంజెలంగియు, ద్వేషత్కాండాతిగర్వంబునుం
బెల్లాసద్గుణపూజ, మెందున రహింబెంపాఱి, లోక బునం
దెల్లన్ మంచిమతింబఱంచు, నెదితానేఁపాఱునో? యుద్ధిరం
జెల్లున్ లోకమునందుఁ జాల; 64

శా॥ "నీరూపప్రభ, నాయువున్, వరమతిన్, నీభక్తసంఘానకున్
జేరంజేయుదు వీ"వఁటంచు మదివింజింతింతు, హాలాహాలా
హారా! కాలజయా! సమస్తవిదుదారా! ప్రోవుమా! నాకునీ
వేరా ది ; క్కఁక నేరు లేరు : 65

మ॥ సుకమేనిన్, మఱిదుఃఖమేనియును హెచ్చుంజెందు
నెవ్వాఁడు, వా
నికి స్వీయాభిమతంబు మిత్రతతికే తెల్పంగడుంగష్టమా;
నీఁకనే, నెట్లుమహేశ! నీయెదురనాహృద్వ్యాకులత్వంబు తం
డ్రి! కటా! తెల్పుదుఁ? బ్రోవుమీవె; 66

మ॥ మిగులుందేవతలెల్ల భక్తమతినెమ్మింజూచి, యవ్వానివై
నగుణంబుల్ సరిపోయినన్ వరములన్ దామిత్తు; రీవట్లుగా
క, గురుప్రీతిని మున్నుకోర్కెలిడి పైఁగష్టంబురాఁబాఁపికొం;
దిఁకనీకున్ సరిదేవులేరి? 67

మ॥ "ధనికుందీనుఁడొకండుచేరి, యచటన్ ధాన్యమ్ముచుంగోర, శ్రీ
ఘనుఁడాతండొగి గాదె దీయువలకుం గాలుంగనంబోయె దీ
నుని ప్రాణాం"బనురీతిఁ గోర్కెలను నెంతోకాలమేఁగన్ గడిం
ది నిడన్ లాభముగల్గునొక్కొ? 68

మ॥ తెలియంజాలనివాఁడ, నడ్డెను,ననున్ దీనాతిదీనున్, గృపా
విలసద్దీప్తిని సర్వకామితములన్ వేనిచ్చి రక్షింపవే
హొలమిన్నిన్నిటు లిన్నిపద్యములతో నేవేఁడితిం, దేవరా!
యిలనీవేకద! నాకుదిక్కు? 69

మ॥ కడుదీనంబుగ నేమియుం దెలియఁగాఁ గానట్టి నేనీగతిన్
పడి నిన్ వేఁడుచునుండ, సత్కరుణ నీభావంబునన్ రానిచో
బుడమిన్నీవిఁక నేరిఁబ్రోఁచెదవు; శంభో! దీనరక్షాగురూ!
యిడుమా! మావగుకోర్కెలెల్ల; 70

మ॥ అడుగన్, దక్షిణనిచ్చువాఁడెకద? దాత్రిగోసయుండుర్విపై
నడుగంగా నడుగంగనిచ్చు నతఁడా యట్లందునే కీర్తి? హా!
తడయంబోకుము! వేగబ్రోవుమిఁక; వ్యర్థంబైన యీయాలసిం
పెదలోఁ బూనకు; మ్రొక్కువాఁడ; 71

శా॥ నీవేదేవుఁడ, నేనుదాసుఁడనుగా నిన్నింత ప్రార్థింప, నో
దేవా! నావగులోపజాలము లవెన్నైనన్ మనుంగాక, నన్
వేవేఁబ్రోఁచుట నీకుఁగృత్యము; కృపాబ్ధీ! దిక్కునాకిఁక వే
ఱేవారొప్పరు; పార్వతీశ! 72

శా॥ ఎన్నోరూపములంది, యన్నిఁటనునీ వేపాతి, సర్వస్థితుల్
పన్నింపందనరాఁజూసి కెదియొనర్పఁగష్టమే ముందు? నో
సన్నిస్తంద్రదయావిలాస! కరముల్ సంప్రీతితోఁ బ్రోవుమా
యెన్నంజాల నిఁకేమిచాల, 73

మ॥సుకము:న్దు:ఖముసామ్య భావమున నే సుజ్ఞానితాఁగాంచునో
వికలంబానొకో వానిమానసము? కీర్తి సౌఖ్యమందుర్ ముదం
బిఁకఁగష్టంబునయందుఁ జింతగనువారే దుఃఖభాగుల్; బుధా
ధిక కామ్యంబగు జ్ఞానమిమ్ము! 74

శా॥అంబానాథ!కృపాంబురాశి!దయారాదా?మమ్మురక్షింపవా
పంబెంజాల శ్రమమ్ము నెమ్మదిని, దేవా! రావ! నీవేకదా?
యింబౌ ప్రీతినినన్నుఁ బ్రోఁచుటకు నింకెవ్వారలు? లేరు హా
యిం బెంపొందఁగఁ జేయుమోయి 75

శా॥ లోకంబందుఁదగుశ్ విశేషముల నాలోచింప వేత్త్వౌఙన
స్తోకంబౌ శ్రమయా; ఫలంబుకొఱయాచొప్పొటనత్యంతసు
శ్రీక ప్రాభవదాయకత్వదమలాంఘ్రిద్వంద్వముం గొల్చెదక్
హేకంజాతునతాంఘ్రిపద్మ! 76

శా॥ ఎన్నో కల్కితి; నీకునుంగరుణరాదేనిక్, మతేసేమిసే
తు? నిన్నింతగవేఁడఁ, బ్రోవఁదగు; లేదో?"చాలకాఠిన్యముం
గన్నట్టి"ండనినీకు దూషణముగల్గంబోదె? నామాటకే
తెన్నోయా; నదిలెక్కయొక్కొ? 77

శా॥నన్నుంజాలఁగఁగష్టపెట్టితి? వ్రమానాథా!దయావార్ధి! యా
నన్నుం బెట్టినబాధలిట్టి వనఁగా నాకుందరంబా? శరీ
రొన్నత్యశ్రమలుక్, మనోవికలతల్, హాహాకృతుల్ మించగా
నెన్నో కొల్పితి; వయ్యా! దేవ! 78

మ॥ తొలిసీవల్లమృకండసూతినిమహాదుఃఖాబ్ధి నెంతేఁద్వరన్
లలిఁదాఁటంబొనరించి, నాఁడునివినంగా లేద; యింకన్ వర్షి
గలిగానన్ దయఁజూతువంచు నెదనెంచన్ మించెనే; కానియ
ల్లలమిన్ని వొనరింపలేదు; 79

మ॥ ఖరపాపాకరశైల ఘోరకులిశా! గౌరీశ! రాకానిశా
కరరుక్పుంజసితాభ్రదేహా! జలజాక్షబ్రహ్మముఖ్యార్చితా!
కరుణాపూరతరంగమంగళసుదృక్సంతృప్త సర్వాశ్రితా!
స్థిరతత్త్వా! నిగమాంతవేద్య! 80

శా॥ గంగాపూరఘనోత్తమాంగ! మదనాఖండోరుగర్వక్రియా
భంగా! పర్వతసార్వభౌమతనయా ప్రాంచత్పవిత్రాంగ! వే
దాంగస్తుత్యదయానుషంగ! పరిశుభ్రాపాంగా! సితాంగా! మహా
ర్తిం గాసిల్లఁగఁ జేయుదేల? 81

నా॥ జే! జే! సారసగర్భవందిత! దయాసింధో! జగద్రక్షకా!
జే! జే! దేవనికాయభీతిహరణా! జే! జే! ధరాధ్రాలయా!
జే! జే! జ్ఞాననిధే! సుధాకరధరా! శ్రీకాంతమిత్రా! హరా!
ఏఁజిక్కుందిశిఁ; బ్రోవవేర! 82

మ॥ జయ! గంగాధర! వైరిమండలహరా! సర్వంసహాభృద్ధరా!
భయసర్వస్వమదాపహారి! ఘనచాపస్ఫూర్జితశ్రీవరా!
జయ! జంభాంతకవందితా! జయ! దనూజాతాధమాక్షేప! యా
దియుగావేద్యనిసర్గభావ! 83

శా॥ "ఓ"యంచున్నను బిల్వ, "నో"యనుచు మాఱుక్తిం బ్రసా
దించితెం

చో యుద్వేలకృపావిలాసక ! భవత్ప్రోల్లాసలీలల్ బుధుల్
స్తాయద్రీతివచింత్రు; నాకనుభవప్రామాణ్యమేఁ పాఱితే
దే; యేయట్లొనరింతు? దేవ! 84

మ॥ పిలువంగాబకాలిత్తువంట, శ్రితులన్ వేమాఱురక్షింతువం
ట, లలిన్నివాలెదై వముంటయరుదంటారయ్య, యట్లయ్యు, ని
న్నెలమింబల్మఱు వేడియుంగరుణచే నేఁపాఱి వేమయ్య, హా
యిలగింపం బొనరింపవేమి ? 85

మ॥ తగఁబై యాకృతికెల్ల నెంతయును ముస్తాబై, పప్రిజాసేవలే
మి? గుణస్తోత్రము లేమి? కైకొనఁగనేమేలౌనె? కారుణ్యభ
వ్యగుణశ్రీహృదయారవిందమున నేఁపాఱింగనాఁగాదె య
క్తెఱఁగొప్పారక లాభమేమి ? 86

శా॥ ఏమో లే! "తమ రే మొచాలవినమద్బృందంబమందంబుగా
నామోదంబుగనంగఁజేతు"రని వేనాలించియున్, శంకరా !
వేమాఱున్నినుగొల్చినాఁడ; నయినన్ బొపాఱిరక్షింపవే
మీఁకిముక్తిప్రద ! దేవదేవ! 87

శా॥ రమ్మా నీకునమస్కరించెదను; వైరమ్మా? కృపాసాంద్రభా
రమ్మా నన్ననుగ్రహించుటకు బేరమ్మా ననుం జేర, దూ
రమ్మా నీకిలనానమస్కృతులు కారమ్మా విరోధత్వమా?
యిమ్మా నాకునుజ్ఞానశక్తి 88

మ॥ అనఘంబీశతకంబు నుప్పూటురివంశాంభోధిచంద్రుండుస
ద్ఘనుఁడౌ వేంకటపున్నయార్యుఁడొగిఁబ్రోత్సాహంబు
గొల్పంగఁగం
దనవోల్మందిర దోమ వేంకటకవీంద్రచ్ఛాత్రుఁడెంతేని స
ద్వినయంబొప్ప రచించెఁ బ్రోవ 120

మ॥ వెసఁగర్నూల్పురవైశ్యదోమకులగోవిందాత్మజాగ్రేసరుం
డ; సదుద్యద్ద్వివిధావధానవిలసన్నైపుణ్యుఁడై, సాహితీ
విశదీకృతకృతి వేంకయాఖ్యసుకవిన్; విద్వద్విధేయుండ,నన్
స్థిరమౌ పేర్మిని బ్రోవు దేవ! 121

శా॥ దోషిన్, బాలబిభీషి కావితతికిం దుల్యంబు,లో దేవ ! మ
ద్భాషారీతులు, నీరహింగన నశక్తత్వాన నిందించుటన్
భూషింపుం జలుపన్ వొసంగులెసఁగున్, బూర్ణాదృతిన్
మన్మథ! ద్వేషీ ! మన్ననచేసి ప్రోవ 122

మ॥ సరసక్రోధనవర్షమందునను జ్యేష్ఠఖ్యాతమాసాసితా
దరషష్ఠిన్ భృగువాసరంబు, గ్రహచంద్రబ్రహ్మభూసంఖ్యవ
త్సరపుర్ జూన్ పదిరెండుగాఁదగిన ప్రాంచత్పుణ్యమొప్పా
ఉనాఁ
డరుదై గుంటురిబ్రాడిపేటను ద్వదీయంబౌ ప్రతిష్ఠాపన
స్థిరసత్కార్యమునుప్పటూరి సుకులశ్రేష్ఠుండుపున్నాభిధుం
డిరవౌ పేర్మినిజల్పె, దేవ! గురునాథేశా ! జగద్వల్లభా ! !

కం॥ శ్రీగ ర్తపురీనిలయా
భోగివలయ! కువలయహితపుష్పా! విజయా
భోగశ్రీకర ! సదయా
త్మా ! గిరిజాంబాసనాథ ! హర గురునాథా ! 124

ఫ ల శ్రు తి .

కం॥ గురునాథేశ్వర శతకము
వరమతిఁజదివినను, వినిన, వ్రాసిన, వారిన్
గురుతరముద మందించున్
గురునాథేశ్వరుఁడు మిగులఁ గూరిమితోడన్.

గ ద్య ము.

ఇది శ్రీతుంగభద్రాతీరవిరాజమాన కందనవోల్మందిర శ్రీరామచంద్ర
పరమాత్మపాదారవిందమరందపానేందిందిరాయమానమానస
దోమ గోవిందాఖ్యార్య వైశ్యశ్రేష్ఠ జ్యేష్ఠాత్మజాంధ్ర
విద్యావాచస్పతి, సాహిత్యసరస్వతి, శతావధాని
దోమా వేంకటస్వామిగుప్త ప్రణీత
గురునాథ శతకము

పుట.	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
విజ్ఞాపనము	12	శివాలయు	శివాలయ
4	16	కవితా! రచ	కవితారచ
14	18	ధర్మా	ధర్మ